

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ul. 6/I. Vse pošiljke je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštnine. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 2312.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Stanovsko politiško glasilo UJU. - Poverjeništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 60 Din, za inozemce 80 Din. Posamezna številka 150 Din. Članstvo „Pov. UJU — Ljubljana“ ima članarino že plačano naročnino na list. Za oglase in reklamne notice vseh vrst je plačati po ceniku od petih do desetih. Inzeratni davek po vsebi. Pošt. ček. ur. 11.197.

Škandal za kulturno državo

Država dolguje sreskim šolskim nadzornikom nad 119.161 Din. — Država s tem sama upropašča šolstvo. — Nujne zahteve za odpravo škandala in vzpostavitev reda.

Skoro bo dve leti, kar je bil ukinjen do takrat v Sloveniji običajni mesečni pavšal za nadzorovanje osnovnih šol. Ta pavšal, četudi majhen, je nadzornikom za silo omogočal, da so mogli vsaj po enkrat na leto obiskati in nadzorovati podrejene jim šole. Obenem z njim je bil ustavljen kredit, s katerim je razpolagala prosvetna uprava še posebe, da je v nujno potrebnih slučajih lahko odredila tudi izredna nadzorovanja. Obe ukinitvi sta se zgodili spomladi leta 1926., in sicer nenadoma, ne da bi bil kdo o tem sreske šolske nadzornike na kakršenkoli način poprej obvestil.

Posledica temu je bila, da so morali nadzorniki sredi vršitve svojih nadzorniških dolžnosti obstati in čakati pojasnila, kako se bodo odslej krili zadevni potni stroški.

Pojasnilo je došlo šele na ponovna vprašanja od strani prizadetih šolskih nadzornikov samih, toda med tem so tudi že nastopile šolske počitnice in je ostalo spričo tega več šol nenadzorovanih.

Na osnovi omenjenega pojasnila se pa niso mogla v redu izvršiti predpisana nadzorovanja niti v šolskem letu 1926./27., zakaj po istem pojasnilu bi namreč morali nadzorniki nadzorovati vsako podrejeno jim šolo po dvakrat v enem šolskem letu, in sicer po načrtu, ki ga poprej odobri prosvetna uprava. Predmetne načrte so sreski šolski nadzorniki sestavili in pravočasno predložili. Rešitev pa je prišla tako pozno, da predpisane nadzorovanja za prvi semester sploh ni bilo več mogoče opraviti, a za izvršena nadzorovanja v drugem semestru se danes nimajo nadzorniki popolnega plačila, čeprav gre tukaj le za plačilo učinkovitih stroškov.

Naravnost škandalozna je statistika, koliko dolguje država sreskim šolskim nadzornikom.

Oglejmo si mariborsko oblast:

Srez Celje neizplač. potnin 3500 Din. Srez Celje neizplač. potnin 2120/50 Din. Srez Dol. Lendava neizplač. potnin 10.470/96 Din. Srez Gornji grad neizplač. potnin 463 Din. Srez Konjice neizplač. potnin 2047 Din. Srez Ljutomer neizplač. potnin 7291/50 Din. Srez Maribor desni breg neizplač. potnin 7234/50 Din. Srez Maribor levi breg neizplač. potnin 5262 Din. Srez Murska Sobota neizplač. potnin 7000 Din. Srez Ptuj neizplač. potnin 3845 Din. Srez Prevalje neizplač. potnin 13.199 Din. Srez Slovenjgradec neizplač. potnin 7819 Din. Srez Šmarje-Rogatec neizplač. potnin 13.417 Din. Skupaj 83.669/96 Din.

Ljubljanska oblast:

Srez Brežice-Sevnica neizplač. potnin 5230 Din. Srez Črnomelj neizplač. potnin 334/40 Din. Srez Kamnik neizplač. potnin 9201 Din. Srez Kranj neizplač. potnin 3352 Din. Srez Krško neizplač. potnin 6310 Din. Srez Laško neizplač. potnin 6430 Din. Srez

Ljubljanska okolica neizplač. potnin 1489 Din. Srez Ljubljanska okolica neizplač. potnin 1950/25 Din. Srez Logatec neizplač. potnin 1195 Din. Skupaj 35.491/65 Din. — Skupaj v obeh oblastih 119.161/61 Din.

Niso pa to še podatki vseh nadzornikov.

Zaradi tega nedostataka se je zgodilo, da je prišel neki sreski šolski nadzornik, ki je založil, da je opravil nadzorovanja, ves svoj denar, celo v take stiske, da ni mogel preskrbeti svoje številne družine s potrebno zimsko obleko. Stanovski tovariši so mu morali priskočiti na pomoč kot poroki za posojilo 6000 Din, ki ga bo vrnil, kadar mu porne državna uprava znesek nad to vsoto, ki ga je za že izvršena nadzorniška potovanja založil.

Šolsko leto 1927./28. ne obeta nič boljšega, zakaj kredita še vedno ni, čeprav stojimo ob zaključku prvega polletja, a kako bo v drugem polletju, ravno tako še niso nadzorniki na jasnem. Pač pa vedo, ker so prejeli tako uradno obvestilo, da prosvetna uprava ne prevzame nobene odgovornosti v pogledu povračila stroškov, že kdo izmed nadzornikov izvrši nadzorovanje, predno ne bodo krediti v to svrhu zagotovljeni in odpravljeni.

Jasno je, da spričo označenih razmer trpi normalen razvoj našega osnovnega šolstva v pedagoškem in didaktičnem zmislu. Jasno je tudi, da šolski nadzorniki ne morejo iz urada nikamor, ker ni kredita za povračilo potnih stroškov. Zaradi tega jim je onemogočena primerna paznja in točnost, red in disciplina po šolah. Še več! Kot zastopniki, reške organi nadrejene šolske oblasti ne morejo sedaj niti več opravljati uradno ukazanih preiskav in slučajno incidentov odnosno prestopkov, ki jih je kdo zagrešil proti disciplinskim predpisom.

Vse to kvari in manjša ugled in avtoriteto ne le sreskih šolskih nadzornikov samih, temveč s tem vred prihajajo v iluzorno luč šolske oblasti vseh instanc vobče, ker si ob takih razmerah pač nikakor ne morejo ustvariti zanesljive slike o stanju osnovnega šolstva.

Za odpravo teh škandaloznih razmer je nujno potrebno sledeče:

Takojšnja zagotovitev primerne kredita, da lahko obišče vsak nadzornik vse podrejene mu šole in krajevne šolske odbore po dvakrat na leto.

Takojšnje izplačilo že zapadlih računov za izvršena nadzorovanja.

Potni stroški naj se plačujejo promptno in v slučaju, da kak nadzornik to zaprosi, naj se mu izplača tudi primeren predujem.

Takojšnja zagotovitev primerne kredita prosvetnim oblastem, da bodo v slučaju potrebe lahko odredile tudi izredna nadzorovanja šol.

opremi. Ali se tu ne da nič pomagati? — Pač, toda samo z organizacijo, s propagando od osebe do osebe, od hiše do hiše. Mohorjeva in Vodnikova družba nam dajeta vzgled.

Prišli smo, hvala Bogu, vendar enkrat do tega, da organiziramo podobno institucijo tudi za našo mladež. To nalogo je prevzela Mladinska Matica, krožek idealnih učiteljev, ki jim ni do drugega, nego obogatiti slovenski podmladek z dobrim, izbranim in vendar cenjenim čtivom. Zavedamo se, da ni baš najprikladnejši čas, zakaj domalega vsakogar žulijo danes težke brige za najskromnejši obstanek. Toda poguma ne smemo izgubiti. Z dobro voljo se prebijemo tudi preko teh težav. Mnogo dragocenega časa smo že zamudili, ne smemo ga še več, nikamor ne! Težje, nego nam je, nam že skoraj biti ne more. Bilo bi nam pa, ako bi pustili, da nam propade še naše najdražje: novi rod, ki naj prezida ta naš razmajani dom in zanesa vanj novega, boljšega življenja.

Tovariši, to mislo zanešenjaške fraze s kake rodoljubarske veselice. To so besede, ki dajo misliti. Velik čas je pred desetim leti našel majhne ljudi. Klavne gospodarje smo imeli, ki so kruh izprevračali v kamen, bisere teptali v blato. Težko sodbo bo pisal narodu rod, ki sedaj odrašča. Tudi svojega učitelja bo poklical pred sodni stol in mu izprašal vest. Ali naj se zanašamo na izgovor, da smo bili sami gladni in razčepani? Za ta zločin bodo odgovarjali drugi. Nam pride sodba po tem, kakšna je bila naša volja in ne kolika nam je bila moč.

Priznajmo si odkrito, da smo se doslej premalo brigali za usodo naše mladinske knjige. In kdo je v to bolj poklican, če ne učitelj! Ne morda zato, da natakne šolma-

šolski nadzorniki naj v zmislu čl. 40. uradniškega zakona prejemajo za svoje uradne funkcije, za obilico dela, ki jim ga leta povzroča in za težko odgovornost, ki jo nosijo, primerno odškodnino v obliki opravilne doklade v iznosu mesečnih 1000 Din (tisoč dinarjev), katera doklada naj se jim šteje tudi v penzijo, kakor se je svoječasno štela opravilna doklada v pokojnino tudi šolskim upraviteljem.

Njih pisarniški prostori naj bodo po obliki, številu in opravi primerni dostojanstvu šolskega nadzornika, in obenem tudi zadostno preskrbljeni glede pisarniških potrebščin.

Iz Zveze državnih nameščencev za Slovenijo.

PREDSEDNIK GLAVNEGA ČIN. SAVEZA POZVAN V KOMISIJO ZA REVIZIJO URADNIŠKEGA ZAKONA.

Poslednji »Čin. Glasnik« razglša: Vprašanje revizije uradniškega zakona je ponovno stopilo v novo fazo. Kakor sporočeno, je sezval ministrovstvo pravde zaradi vseobčih pomislekov proti prvotnemu načrtu uredbe drugo komisijo, da izdela nov projekt. Z najnovejšim odlokom začetkom tega meseca pa je prenešen ta posel iz območja ministrstva pravde v delokrog finančnega ministrstva. Gospod zastopnik finančnega ministra je pozval v komisijo, ki naj napravi popolnoma nov načrt o reviziji in o razvrstitvi, nastopne gg.: Pomočnika min. fin. J. Protiča, gen. direktorja in predsed. Gl. Saveza dr. M. Jovanovića, dr. Alaupovića, dr. Dežderdavića, kasac. sodn. V. Ristića, člane Gl. kontr. M. Protiča, nač. fin. min. Drag. Milovanovića in insp. B. Mijuškovića.

Kakor vidimo, je v komisiji zastopan tudi Gl. Savez po svojem predsedniku. Upamo, da bo naš zastopnik znal in zamogel uspešno braniti interese vseh v Gl. Savezu včlanjenih organizacij in da bo v bolj zamožnih vprašanjih izposloval tudi sodelovanje strokovnjakov in zastopnikov raznih organizacij, ki so včlanjene. Nedvomno je na ta način največje garancije, da se resno pretresejo vse zahteve in želje poedinih strokovnih organizacij. Z delom se prične takoj, toda ni upanja, da bo šlo brzo od rok, ker je večina članov še nepoučena o vsem materialu, ki je na razpolago, osobito o predlogih, ki so jih izdelale uradniške organizacije in ki jih bo uporabljal naš zastopnik. Naloga našega zastopnika je, da se v prvi vrsti ozira na predloge organizacij. Težko je — pravi Čin Glasnik — in seveda nemogoče prorokovati, v koliko se bodo upoštevali ti predlogi. Prilika je pa vsekako sedaj ugodnejša za naše stanovske interese, ko kdaj koli. O poteku obravnav bo članstvo pravočasno obveščeno. — (»Naš Glas«, glasilo Zveze drž. namešč. za Slovenijo).

KORUPCIJA.

Vedno in vedno se sliši: Državna uprava je predraga, skoro tretjina državnih dohodkov gre za njo. Ni vraha! Saj si še danes dovoljujemo luksuz 18 ministrstev s pomočniki

Vsak šolski nadzornik prejmi dekret, v katerem naj se v glavnem označijo njegove naloge, razen tega pa tudi določi vsota opravilne doklade, ki jo bo prejemal in, ki se mu bo vštela v penzijo.

Nadzorniška služba bodi stalna, t. j. odpovedljiva le tedaj, kadar se nadzorniku na osnovi redne disciplinske preiskave dokaže taka krivda, zaradi katere ne sodi več na svoje mesto.

Zaradi reda in v svrhu odprave škandala, ki ga označujejo gornje razmere je nujno potrebno, da se zganejo odgovorni faktorji in državni krmiljarji.

in podtajniki ter z vsemi dragimi priveski: ministrskimi plačami (36.000 Din mesečno), nebroj oddeljenj in načelniki, avtomobili itd. Vzdrževanje tega dragega ministrskega aparata, ki se zanj trga jo in prepirajo naše politične stranke že 9 let, je samoposebi korupcija, vidna vsemu svetu.

Dalje! V I. poglavju smo trdili, da je v Srbiji skoro tretji človek državnih nameščencev ali upokojenec ozir. prejematelj stalne državne nagrade kot narodni delavec odnosno borec. Temu je istina silno blizu. Osebe prostih poklicev, ki se jim hoče še več dohodkov, se dajo namestiti kot državni uslužbenec, pri čemur se jim vštejejo vsa leta do sedanjega udeleževanja — všteli se je že zapor — tako da morejo iti po par letih v pokoj. V Sloveniji in menda sploh v Prečani staja nastavljen pri posameznih uradih eden ali dva slugi, v srbijanskih krajih pa jih je n. pr. pri enem sreskem poglavarstvu nameščenih 10—12. Ker nimajo ti služitelji uradnega dela — straženja pisarniške sobe njihovih gospodarjev in kuhanja uradne kave ne moremo ravno sem prištevati — jim sekajo drva, obdelujejo vrt in opravljajo druga zasebna dela. Sreski šolski nadzorniki v srbijanskih krajih dobivajo poleg rednih prejemkov 1000 Din mesečne nagrade (menda za konja), povrnejo pa se jim še posebej vsi potni stroški pri nadzorovanju šol in to točno. Pri nas pa čakajo sreski šolski nadzorniki na izplačilo potnih stroškov že 8 mesecev, vse nadzorovanje osnovnih šol pa počiva do 1. IV. 1928 iz razloga, ker ni kreditov zato. V kraju X. (seveda v Srbiji) se je izdejal vodovodni projekt, pri čemur je odpadlo c. 170.000 Din na potne stroške in izdelavo. Toda povodom izpremembe v osebo »gradjevinse sekcije« »nestalo ga« in novi inženjer je dobil enostavno nakazan drug kredit v znesku 80.000 Din za napravo prvega projekta. Na splošno se izplačujejo v Beogradu in v srbijanskih krajih ogromne vsote na potninah in sejinah. Koliko gre za dnevnice nesposobnih prevzemnih komisij! Kar se pa sicer godi pri državnih in sploh javnih dobavah, to je dolgo poglavje, je knjiga zase. — (»Naš Glas«, glasilo Zveze drž. namešč. za Slovenijo).

Smučarji na, dilce!

toda samo v „BRAJERJEVIH“ špeciialnih smučskih čevljih! V zalogi vse vrste sportnih čevljev, „gojzerji“, lovski itd. — Cene najnižje pri J. BRAJER, Breg 1.

ki bo pisan v lahkem kramljajočem tonu, bodo krasile mnoge ilustracije. Tudi mestna mladež bo našla v njem prav zanimivo čtivo, zlasti tam, kjer je kak vrtec poleg hiše in teh je, hvala Bogu, čedalje več tudi med mestnim zidovjem.

Vse tri knjige dobe umetniško izvršeno naslovno stran in bodo solidno broširane. Cena 10 Din bo komaj pokrila tiskarske stroške. To pa le, ako dobimo najmanj 10.000 naročnikov. Višje cene ne maramo nastavit, nižje ne moremo. Vsak, kdor je kdaj pogledal v tiskarno, nam bo to rad verjel.

Te dni razpošlje Mladinska Matica kot prilogo »Učit. Tov.« propagandni letak z originalno naslovno stranjo »Zgodb z južnega morja«. Istočasno pridejo na šole tudi nasbiralne pole. Knjige so že domalega v rokopisu in pojdejo v stroj, čim vsaj približno izvemo za rezultat nabiralne akcije. Radi bi, da dobi mladina knjige že o Kresu, torej za počitnice, ko dostikrat nima nobenega pametnega razvedrila.

Tovariši in tovarišice! Nič vas ne stane zares dobro delo, ki ga lahko mimogrede opravite. Pokažite samo propagandni letak in razložite mladini, pa tudi staršem, za kaj gre. Enega samega »kovača« za troje res do brij mladinskih knjig, komur je to preveč, temu ni pomoči, ta je tudi vse prej nego prijatelj mladine. Ni torej težka žrtev, za katero vas prosimo. Za obstoj Mladinske Maticice pa je ta Vaša žrtev vitalnega pomena. Zavedajte se tega prav vsi! Za dobro stvar je lahko najti dobro besedo. Iz mnogih krajev dobivamo že živahna popraševanja, bodrila in nasvete, kar je najboljši dokaz, kako potrebna je bila ustanovitev Mladinske Maticice.

LISTEK.

VILKO MAZI:

Mladinska Matica.

Kaj pa je tebe treba bilo? — Prav zares. Človek že ne ve, kam bi s temi Maticami. Vsaka pravi samo: daj, daj, daj! Nobene pa ni take, da bi nam stresala cekine...

Stoj, prijatelj, zdaj jo imamo! Da, prav tako, da nam bo stresala cekine. Tudi tebi, zakaj pa ne! Toda največ jih bo dobila mladina. Tista mladina, ki si vsak dan med njo in ki jo ti najboljše poznaš, kako bedna je, desetkrat bednejša od tebe.

Deseto leto svobode nam teče. Osamo svojili in razmahnili smo se že na marsikaterem polju, leha naše mladinske književnosti pa je še domalega pusta in prazna. Zane-marijena leži in čaka delavcev, da jo preorajo in posejejo z zdravim zrnjem. Velik greh je to nad našo mladino, ki naj bo sol naroda, up in vera v njegovo boljšo bodočnost.

Mnogo lepega in koristnega nudi mladini šola, toda nič manj in morda še več ji proži dobra knjiga. Pa ni dovolj, da je samo do bra. Biti mora tudi poceni, da se ne praši po magazinih, ampak da gre v svet, od rok do rok. V majhnem narodu, kakor je naš, je to res težka reč. Premalo odjemalcev imamo celo za najboljša dela in to podraži knjigo. Naše književne naklade dosežejo komaj desetino naklad drugih narodov. Ni torej čuda, če je slovenska knjiga kljub skromnim honorarjem petkrat dražja od tujih izdaj, s katerimi se seveda ne moremeriti tudi po

Gibanje naše omladine.

—n Gibanje med mariborsko učiteljsko omladino. Na mariborskem državnem ženskem učiteljskem se je meseca novembra 1927 ustanovilo pod pokroviteljstvom g. ravnatelja Kadunca društvo z nazivom: »Udruženje mariborskih učiteljskih« (U. M. U.), kojega predsedstvo je prevzela tov. Sinkovčeva. Društvo ima namen seznanjati svoje članice z življenjem učitelja oziroma učiteljice in njihovi uspehi na vaški, trški ali mestni šoli. V ta namen je stopilo društvo v stik z aktivnim učiteljstvom, ki mu nudi lepa in zanimiva predavanja o svojem delovanju: g. učitelj Vranc »Delovna šola«, »O delovni knjigi«; g. šolski upravitelj Dobršek »Socialne razmere v Prevaljah in njih vplivi na šolsko delo«. — Tudi sicer ima društvo namen izobraževati svoje članice, ki jim je nudilo že brezplačen, skupen obisk novinarske razstave in jim redno izposoja knjige iz društvene knjižnice. Celokupno zbirko knjig je društvu poklonilo ravnateljstvo tukajšnjega zavoda. — Ustanovili so se: šahovski, telovadni, plesni in časni dramski odsek, ki vsi prav uspešno delujejo.

Splošne vesti.

— O najnovejših namestitvah v Mariboru po § 71. izpregovorimo obširneje v prihodnji številki. Toliko v pojasnilo na razna tozadevna vprašanja, češ, zakaj ne zavzamemo stališča pri zadnjih kričeh slučajih. Obenem pa sporočamo, da ni dovolj samo staviti vprašanj, ampak poslati tudi stvarne podatke, da sta organizacija in uredništvo informirana. Zato se ne samo zgražati in zabavljati o takih in podobnih slučajih, ampak vzeti pero v roke in pisati. Če nismo informirani, je razumljivo, da tudi list ne more pisati o tem.

— Sestanek za delovno šolo v Ljubljani je dobro izpadel in prinesemo v prihodnji številki poročilo o tem sestanku, kakor o sestankih za kmetijsko nadaljevalno šolstvo in gospodinjstvo nadaljevalno šolstvo v Celju in Mariboru.

— Spomenica za zbirko Jugoslov. Djačkega Doma v Beogradu. Izvršni odbor je napravil spominsko knjigo, v katero bo vpisal vse darovalce za Jugoslov. Djački Dom UJU, ki bodo darovali nad 100 Din.

— Učiteljska tiskarna je prodala poslopje Tvornice učil in šolskih potrebščin, takozvani Tuš, na ljubljanskem polju.

— Šolskoupadni odsek pov. UJU v Ljubljani je sestavil uredbe o krajevnih, sreskih in oblastnih šolskih odborih, oziroma že izdane tako formuliral, kakor si jih želi učiteljstvo v prid šole in učiteljstva. Poslal je parkrat deputacijo na prosvetni oddelek in zavzel stališče do vseh aktualnih šolskoupavnih in stanovskih vprašanj. Nekateri upravitelji so se obrnili nanj z vprašanji šolskoupavne narave. Naj navedemo nekatere: 1. Kaj naj stori upravitelj, če stranka neče prevzeti kazenskega naloga in podpisati prejemnice? Odg.: Pošlje naj se ji po pošti. 2. Kaj naj stori učitelj, če hoče otroka delj časa zapreti? Odg.: Obvesti naj poprej starše o tem. 3. Katehet poučuje skupno vsakdanjo in ponavljalno šolo in hoče, da se mu te ure štejejo dvojno? Odg.: Ni dopustno. Da se izogne nesoglasju, naj se zahteva od njega tozadevno pismo vlogo, ki naj se jo predloži v odločitev sreskemu šolskemu referentu. 4. Duplikata izpustnice se baje ne sme izdati brez ministrskega dovoljenja. Odg.: Splošno se ga daje vseno brez tega dovoljenja. Kolek za 20 Din. 5. Ali more upravitelj siliti učiteljstvo, da nadzoruje otroke pri šolski spovedi? Odg.: Ne. Pač pa je dobro in v navadi, da se otroci ob tej priliki nadzorujejo. Šolskoupadni odsek prosi upravitelje in tudi drugo učiteljstvo, naj se v dvomljivih slučajih obračajo nanj. Istotako prosimo upravitelje poročiti o praktičnih iz-

umih na polju šolske uprave. Kar bo splošne važnosti, se bo objavilo v »Učit. Tov.« Naslov: Šolskoupadni odsek Pov. UJU Ljubljana.

— Odlikovani so: Z redom Belega orla V. vrste je odlikovan oblastni šolski nadzornik Engelbert Gangl v Ljubljani. Z redom sv. Save IV. vrste so odlikovani direktor meščanske šole Josip Brinar v Celju, oblastni šolski nadzornik v pok. Fortunat Lužar v Ljubljani ter oblastni šolski nadzornik v pok. Fr. Gabršek. Veliko število šolnikov je odlikovanih z redom sv. Save V. vrste.

— Ukinitve učiteljskih disciplinskih sodišč. Udruženje Jugoslov. Učiteljstva v Beogradu je prejelo od pomočnika prosv. ministra obvestilo, da so z odlokom prosv. ministra O. N. Br. 1414 z dne 4. januarja 1928 ukinjena učiteljska disciplinska sodišča in to z motivacijo, da ministrstvo pravde ne more dati zadostnega števila sodnikov na razpolago. Za učiteljstvo bodo v bodoče veljali disciplinski predpisi uradniškega zalkona. Dokler pa ne bode to vprašanje definitivno rešeno z novim finančnim zakonom, veljajo za učiteljstvo disciplinski predpisi, ki so veljali pred sprejetjem uredbe o specialnih učit. disciplinskih sodiščih. Za ta čas pa bo radi kontrole sestavljen v ministrstvu štiričlanski odbor, v katerega pride tudi zastopnik UJU. S to rešitvijo je končno ugodeno našim zahtevam.

— † Anton Drašček. V ponedeljek, dne 6. februarja je umrl po težki in dolgotrajni bolezni Anton Drašček, šolski upravitelj v Zalogu, kjer je bil nastavljen kot šolski upravitelj od ustanovitve šole leta 1910. Preje je služboval tudi v Ljubljani in v Dev. Mariji v Polju. Pod njegovim vodstvom se je šola v Zalogu razširila iz dvorazrednice v sedanjo petrazrednico. Bil je dober šolnik in tudi izvrsten vrtnar. Ker ni imel v življenju požitka, naj mirno v grobu počiva. Prizadetim naše sožalje.

— Šolski nadzorniki. (Piše Albin Čebular.) Vsekakor se moramo zavzeti, da postanemo ljudskošolski učitelji šolski nadzorniki, kajti le oni imajo točen upogled v osnovnošolsko delo, poznajo učiteljev trud v šoli ter tudi izven nje. Pravilno pa zna vse ceniti in pomagati le človek, ki je v tem faktično živl. pozna točno ustroj od prvega do osmega razreda osnovne šole in težavno učiteljevo življenje na deželi. Saj že tako opazimo, da se nekateri šol. nadz. precej lokalizirajo — pač, nič čuda — se kretajo bolj v okvirju onega — kar so sami kot učitelji doživljali — o katerem imajo izkušnje. Potencirano ožjeokvirne pa si moramo predstavljati profesorje kot nadzornike osnovnih šol. — Celo kar se tiče prvega nastopa osnovnošolskega učiteljstva za šolske nadzornike bi omenili za enkrat, da so v prvih mesecih premalo realni z ozirom na milje učitelja in vzamejo v prvih početkih stvar preveč z višjega pيدةstala. Hočejo uveljaviti vsako misel, katere se jim porodi, in to je velikokrat na kvar šoli. Kasneje jih že utirijo izkušnje, ali šola je pri tem trpela. — Koliko zlatih izkušenj imajo starejši šolski nadzorniki, ki so si jih prisvojili tekom večletnega dela! Ali ni škoda, da se te izkušnje izgubijo? Mnogi bi bili hvaležni zanje, posebno novinci, kakor povsod. Seveda. Šolski nadzorniki so ljudje kot mi, saj so iz naših vrst; biti ne smejo pedanti, kajti morda imajo v srezu tovariše, ki so istotako zmogni zasesti nadzorniško mesto, morda stvarnejši, tudi starejši ali skromni so, dasi so tudi izvrstni metodiki, kajti tu ne igrajo leta vloge, ampak poglabljanje v snov in študij. — Velikokrat ima učitelj bolj-šo samosvojo metodo, ali mora se pokoriti, če ne pa — pika! — Pogledimo n. pr. lepo pisje. Učitelj uči po pravi metodi pisavo, katero pišemo vsi: okroglo, poševno z lepo zavitiimi loki, torej estetično. Pride nadzornik, ki se je spomnil, naj bi bila pisava taka, da so vse črke nazaj ležeče. To naroči pri nadzorovanju. Učitelj: »Preljubi učenci, odslej ne bomo pisali več v naši običajni legi, ker to ni prav, ampak vse črke bodo nazaj-

ležeče.« Učencem se namršijo obrvi, saj do sedanji šolski nadzorniki so jih vedno pohvalili, da pišejo lepo in pravilno. Sedaj pa naenkrat — ali... ukaz! — Nov nadzornik sledi. Učitelju: »Ja, kje ste se pa učili te kistajske metode?...! Jako slabo znate. Vse črke pišete koničaste, ne pa okrogle ter naprej nagnjene. Ali niste čitali moje razprave, katero sem razposlal šolam šapirografično razmnoženo? Torej!« — Učitelj vzame robc in si obriše pot s čela, potem pa učencem: »Preljubi moji, drugače bomo pisali odslej. Kakor smo, je nepravilno!« Učenci se spogledajo, kaj je zadnja leta učitelju — pišejo. Seveda, leto dni je v lepopisnicah kakor na bojni poljani — pisalna lega! — Pa pride za nekaj let nov nadzornik. »Prosim, lepopisnice!« Klobuk in palica mu padeta iz rok. »Ali ne veste, da se piše vse pokončno?« Lahko bi že znali. Vi delate brez vsake metode. Sicer ne vsiljujem svoje, priporočam jo samo!... Za enkrat metoda v oceni dobro. Ne morem bolje.« — Zopet nova pesem. Učitelj in učenci so vsi iz tira in že črk več ne poznajo. — Nadzornik: »Pisava je v vašem razredu — strašna! Kje ste pa hodili v šolo? Gotovo v Kurji vasi, ali pa zrasli na hruški. Vse oči si polomim ob čitanju. Dandanes ste učitelji jako slabo podkovani. Svetujem vam, da pogledate, kako pišejo ljudje in da vzamete v roko abecednik ter se učite pisati črke!... lepe okrogle, naprej ležeče. Učite pisati kakor pišejo »Kranjci«, ne pa »Culu-kafri! Ne morem bolje — metoda, zadostno. Saj vidite!...« — Učitelj: »Saj sem jaz učil vsa leta tako kot pravi abecednik, toda vsak nadzornik, ki je prišel nov, je prišel z novo abecedo in učitelj — uboga para, poslušaj, delaj, če ne...!« — »Vsak izgovor je dober. Kje bo nadzornik kaj takega zahteval? Ne verujem!...« — Pa mu dopovej! — Takih primerov bi lahko navedel sto in sto pri vsakem predmetu. — To so v šoli velikanski skoki — močno krvaveče rane, ki se ne zacelijo v enem mesecu! Kaj posnemamo iz tega: 1. Če se hoče upeljati v šolo kaj novega, naj se izrazi o tem želja na učiteljskih zborih, kjer prevzamejo zadevo nekatere šole v preizkušnjo ter poročajo o uspehih. Na ta način trpi eventualno le par šol, ne pa ves okraj; 2. nujna potreba je, da se organizirajo sreski šolski nadzorniki potom odseka pri poverjenstvu, kakor je organizirano učiteljstvo in šolski upravitelji. Na svojih anketah naj se posvetujejo o tem in onem, da bodo postopali enotno, svoje sklepe pa naj javljajo na učiteljskih zborovanjih. Pouk bo potem enoten metode in ocene izboljšane in omenjenih težkoč ne bo več. V tem slučaju kot je, pa ubija eno postopanje drugo ter se rodi samo mržnja in nepovoljni rezultati.

— Uspešen začetni zemljepisni pouk je nemogoč, ako nimajo učenci ročnih zemljevidov kulturnih skupin: Pohorje, Kozjak, Slo. gorice, Ptujsko polje, Premkurje, Medjimurje, Celjska kotlina, Posavje. Zato ni dovolj, da uporablja učitelj te zemljevide pri pripravi za pouk, ampak naj bi imel vsak učenec vsaj ročni zemljevid kulturne skupine lastnega okoliša. Le na ta način se navadi dobro čitati zemljevid in se ustvari dobra podlaga za nadaljnji zemljepisni pouk. Te zemljevide je dobiti v vseh večjih knjigarnah, razpošilja jih pa tudi založnik Učit. dom v Mariboru.

— Za šole in učiteljstvo važna knjiga in učilo. »Sadjarsko in vrtnarsko društvo« nas je razveselilo s prvo slovensko pomologijo. V lepo opremljeni knjigi nam je podalo v sliki in besedi »Sadni izbor za Slovenijo«. Jednate opise za naše kraje primernih sadnih vrst pojasnjuje in krasi 40 barvanih slik. Elegatna, v platno vezana knjiga bo v vse selje in vzpodbudo učiteljem vrtnarjem, v kras in ponos vsaki šolarski in učiteljski knjižnici. Cena v polno platno vezani knjigi velikega formata je s poštnino vred 95 Din. Za šole pa je izdalo društvo tabelo tudi kot učilo, ki ga bodo s pridom uporabljali učitelji pri pouku iz sadjarstva in z njim krasi šolske sobe. Učilo je izvedeno na dva na-

čina: 1. Besedilo je v posebni brošuri. Slike so nalepljene na panama lepenki na štirih velikih tabelah, na vsaki tabeli je 10 slik. Prvi dve tabeli ponazorjeta jabolka, tretja hruške, četrta koščičasto sadje. Vse učilo je shranjeno v posebni cevi. 2. Besedilo je v posebni brošuri. Slike so nalepljene posamezno na trpežne kartone z opremo za obšanje. Vse učilo je shranjeno v posebni mapi. Vsa ravnateljstva in šolska vodstva, ki niso naročila učila v prednaročbi naj ne zamude lepe prilike in nabavijo šoli to lepo in ceno učilo. Ker je zaloga prav pičla, pišite takoj dopisnico na »Sadjarsko in vrtnarsko društvo« v Ljubljani, da vam pošlje položnico. Na dopisnico napišite katere vrste učilo želite, v mapi ali na štirih tabelah. Cena je obema učiloma enaka in stane vsako učilo s poštnino vred 115 Din. Kdor ga vzame osebno, se mu poštnina odbije. Pripomnimo pa še enkrat, da bodo dobili učilo le oni, ki ga bodo takoj naročili in plačali — ker je zaloga prav majhna.

— Učiteljstvo in Kmetijska Matica. Kmetijska Matica želi, da bi dobila poverjenike za svoje publikacije tudi med učiteljstvom. To njeno stremljenje ima temveč upravičenosti v tem, ker se delo pov. UJU nekako izpopolnjuje s publikacijami, ki jih je izdala Kmetijska Matica. Prvi trije letniki Kmetijske Maticice, ki jih je poklonila Kmetijska tiskovna zadruga v Ljubljani slovenskemu kmečkemu ljudstvu, so v polni meri dokazali, da je obstoj Kmetijske Maticice ne samo opravičen, ker je našemu kmetovalcu prekoristen, temveč naravnost neobhodno potreben. Iz sedanjega nevzdržnega stanja splošne in posebno gospodarske krize, ki preti celemu našemu narodu s propadom, si moremo pomagati in se dvigniti na višjo stopnjo blagostanja in kulture samo z ne sebičnim in velikopoteznim prosvetnim delom. To prosvetno delo pa mora biti v popolnem skladu z ustrojem našega naroda, ki je kmečki. Tega pravca se je držala Kmetijska Matica in baš zato so njene knjige priložila vredne: Kmetijsko Matico v sleher slovensko kmečko hišo! Naročnina znaša za vsakega člana 30 dinarjev. Podjetje ni naperjeno niti proti Mohorjevi družbi, niti proti Vodnikovim družbi, temveč hoče le po istem organizatornem sistemu širiti med kmetko ljudstvo v prvi vrsti strokovno izobrazbo. Potrebo takega dela priznavajo danes vsi strokovni krogi, a istotako vsakdo, ki mu je napredek našega kmetkega naroda pri srcu. Letos je izdala Kmetijska Matica štiri knjige: Koledar, eno leposlovno knjigo, praktično strokovno knjigo o praščereji in zelo zanimivo Prepeluhovo knjigo »Boj za zemljo in državo«, ki je že sama vredna, da se naroči na Matico.

— Ustanove vdomam in sirotam državnih nameščencev. Hranilni in posojilni konzorcij javnih nameščencev in upokojenecv v Ljubljani razpisuje za leto 1928. iz sklada Ivana Rostana 20 ustanov po 300 Din za najbednejše vdove in sirote po državnih nameščenceh, pa tudi za preostale po njih narodnih boricah, ki so padli za naše osvobojenje. Prošnje naj se pošljejo na upravni odbor konzorcija do 30. aprila 1928. Prosilke naj priložijo prilože od občinskega ali župniškega urada potrjeno dokazilo, da so res ubožne, ali pa radi boleznj in onemoglosti nesposobne za pridobivanje.

— »Ženski list«. Izašao je 2. broj (februarski) ovog našeg lodičnog mjesečnika za modu, kućanstvo i zabavu. Modni dio donosi najnovije modele, mnoge od tih u bojama, i uzorke modernih i narodnih ručnih radova. Beletistički dio ima dva romana, po jednu novelu, crticu, šalu i zabavu, i humoresku, sve ilustrovano. Uz zanimive članke, upotpunjuju sadržaj ovoga broja stalne rubrike: šport, gimnastika, kozmetika, odgoj djece, kino, društvenost, kućanstvo, zdravstvo, kuhinja, odgovore uredništva na raznovrsne upite čitateljica i. t. d. Pretplata je »Ženskome listu« na 1. god. 45 Din. Naručuje se kod Uprave u Zagrebu, Samostanska 2/I.

Anton Germek.

(Ob šestdesetletnici.)

11. februarja dopolni svoje šestdeseto leto Anton Germek, ena najmarkantnejših osebnosti slovenskega učiteljstva. Majše učiteljstvo v Sloveniji sicer tega našega moža ne pozna, zato pa je toliko popularnejši onostran meje, kjer je delal neumorno vse svoje življenje in kjer je po vojni vodil kot naj-

uglednejši in najvplivnejši organizator naše stanovske vrste.

Kakor je Germek vse svoje življenje stal v javnosti vedno tam, kjer je bilo treba njegove pomoči, pa četudi v najnevarnejšem podrobnem delu, tako je tudi v bivši Zavezi jugoslov. učit. društev imel mesto v vodstvu. Ko je tok svetovnih dogodkov spreminil države in organizacije ter prerezal naše narodno telo, je bil Germek prvi, ki je pričel delo skraja. Za to delo je bilo treba velikega optimizma, velike požrtvovalnosti, neustrašenosti in spretnosti. Vse to je imel en sam učitelj v Juljski Krajini, Anton Germek. Ko so drugim klonile glave in upadale roke, je Germek strnil naše raztrepene in že kolikortoliko demoralizirane vrste v eno samo falango, je združil vse slovansko učiteljstvo brez razlike nazorov in prepričanj v eno telo, ki ga ni nihče več uklonil.

Morda je pod bičem rastla naša zavest, da smo si sami najbližji, da nam nihče ne bo pomagal, ako si sami ne bomo. Morda nam je nagon pravil, da nas valovi zalijejo šele tedaj, ko se ne bomo več branili, ko bomo stopili z bojnih postojank, ko bo naša borbena sila upadla. Toda če bi ne bilo moža, ki je vsemu stanu dal enotno voljo ter usmeril z veliko modrostjo in strpnostjo pot k enemu cilju, bi ne bilo Zveze slov. učiteljskih društev v Juljski Krajini. Učiteljska organizacija bi bila sramotna popolnoma razpadla in ne bi kljubovala nasilju. Učiteljstvo je padlo šele tedaj, ko je v dolgem in neenakem boju popolnoma izkrvavelo.

Ni še prišel čas, da bi pisali zgodovino dolge borbe za človečanska načela proti barbarstvu, proti sistemu, ki ga mora naposled streti razvoj. Korupcija, nemoralna in kužna

gniloba so se bile tako zajedle v naš zdrav organizem, da jih je mogel ustaviti le napor vseh dobrih sil, skupna vera v končno zmago pravega in dobrega, pa če je tudi daleč onostran žrtv in teme.

V tem naporu je bil Germek največji. Pustil je dom in je pozabil sebe, kadar se je bilo treba upreti kričavi. Ogenj je zagorel v njem proti vsemu nenaravnemu in zločinskemu ter je palil najhuje njegaja samega. Njegov nravni upor je bil tako čist, tako iz globine prepričanega srca izvirajoč, njegovo ogorčenje tako sveže, tako silno, kakor more biti silno in nepotvorjeno samo v mladem človeku, v katerem nima prostora korumpirajoči, spekulativni razum. To je bistvena poteza Germekovega značaja, ki je najlepša, to njegovo svojstvo smo najbolj čislali. O, tudi Germek bi lahko udobno živel, ako ne bi bil šel vedno svojo ravno pot brez ozira na desno in levo! Toda prepričanja ni imel na prodaj za nikako ceno in nikomur. Resnici je žrtvoval vse in ko bi bilo treba, tudi samega sebe. Zato smo takemu možu lahko sledili.

V stvarih pa, ki jih je bil spoznal za prave, se ni strašil nikake žrtve. Ob vsaki uri je bil na svojem mestu, pa naj si je moral nastopiti kot poveljni ali kot prostak. Ob vsaki uri, ob vsakem času ter je vztrajal vder in neizčrpen do poslednjega. Bojovník, ki smatra za prvo svojo dolžnost samožrtvovanje. Zahteval je od drugih, da se ne strašijo stisk in težav, a zahteval je to predvsem s svojim nesebičnim vzgledom. Zato nam je bil vzor, v katerega smo verovali.

In kakor se je Germek vse življenje boril proti krivici, tako je skušal lajšati njene udarce. Videl je trpljenje in ga je razumel.

Ko ni bilo nikogar, ki bi imel nekoliko srca, so v odločnem bojevniku odmevale tihe strune sočutja. On, ki sam ni imel nikake zahteve, je skušal pomagati vsem, katerih stisko, katerih bedo je videl. Kolikokrat je za njegovo trpkost, odkrito besedo prišlo dejanje, ki je zahtevalo samopremagovanja, kakršnega ne bi zmogel nihče drugi! Popoln gentleman je bil in celo proti kreaturam, ki niso bile vredne, da se prizanaša njih dvoznameno postopanju, njih nizki podlosti. Kolikokrat bi bil Germek lahko razkrinkal ljudi, na katere je gradil nasilje svoje narče kot na najzanesljivejše in najvrednejše podajalce — in vendar ni tega storil, vzlic vsemu svojemu ogorčenju, vzlic temu, da so se mu studili v dno duše. Tisti, ki so hodili sramotne poti, so mu dolžni več hvaležnosti kot oni, ki so imeli v njem svetovalec, tolažnika in dobrotnika.

Danes živi Anton Germek daleč od javnosti. Predno so se izčepale njegove moči vodnika, predno se je starost dotaknila njegove nerazrušne mladosti, njegovega zdravega optimizma, njegove velike volje in še večjega smisla za samožrtvovanje, je šel v samoto. Ne vemo, koliko časa bodo morale počivati njegove sile, vključene veliko prežgoda, v škodo našega stanu. Vemo pa, kaj nam je bil in kaj bi nam lahko še bil. Ne verujemo, da je završil svoje življenske naloge in da so udušene njegove moči. Ne verujemo, da bi se bil odpovedal delu, ki je bilo zanj smisel in vsebina življenja. Zato ga iz srca pozdravljamo od njegovi šestdesetletnici, prepričani, da si tudi sam ponavlja z vso neporušno vero vase: Kako si še daleč, starost!

J. P.

Zora vstaja dela se dan, ker Radion pere sam!

Razumna Mica uživa svoje življenje. Ne muči se z žehtanjem ali krtačenjem, za njo dela Radion. Radion sam? Ja!

Perite tako:

»Raztopite Radion v mrzli vodi, denite poprej namočeno perilo v to raztopino, kuhajte 20 minut, nato pa izplahnite!«

Perilo je čisto in snežno belo! Drgniti in krtačiti je nepotrebno, ker perilo in rokam samo škodi in — se postane mogoče lepši od tega?

Radion, idealno pralno sredstvo varuje perilo!

RAZUMNA MICA

— Kupimo posamezne šte. letošnjega „Popotnika“. Poziv vsem onim, ki lahko pogrešajo posamezne številke „Popotnika“ letošnjega letnika. Uprava jih nujno rabi in jih odvzame proti plačilu. Dalje prosim vse one, ki so neopravičeno prejeli omenjene številke, da jih nemudoma vrnejo. Posamezne številke naj se naslove na upravo UJU, pov. Ljubljana.

— Kdor nima še Ročnega kataloga za leto 1927/28., ki stane le 16 Din in ki vsebuje vsestranska navodila, naj si ga takoj naroči v UČIT. TISKARNI, ker je v zalogi prav pičlo število izvodov. Ne zamudite prilike za nakup najcenejše knjižice, ki je že marsikoga obvarovala s svojimi nasveti in navodili občutne škode.

— Opozarjamo na inserat tvrdke ROZMAN in prosimo, da se p. n. učiteljstvo pri nakupu sklicuje nanj.

TVRDKA F. IN I. GORIČAR, LJUBLJANA, SV. PETRA CESTA 29

priporoča cenj. učiteljstvu perilo za gospode in dame, lastnega izdelka, vseh vrst damsko in otroško konfekcijo, razno manufakturno blago za obleke in perilo, trikotažo, pletenine in druge modne predmete. Pri večjem nakupu olajšani plačilni pogoji!

Samoizobraževalna akcija Pov. UJU.

PRELOM S TRADICIJO!

Z ozirom na sklepe in prakso nekaterih krožkov naj podamo v splošno razčiščenje ter posebe še v razmotrivanje tistim krožkom, ki se jih direktno tiče naslednje ugotovitve:

Prvo in najvažnejše je to: slovensko učiteljstvo se ne bo dvignilo, niti umsko, niti moralno, niti kot organizacija, če ne prenese vsega svojega idejnega dela v posebne celice, ki so krožki. O tem, upamo, smo si edini Društvena zborovanja morejo z uspehom zasledovati druge cilje ter ne morejo biti forum, kjer naj se s sodelovanjem vseh, ali vsaj večine organiziranega članstva vrši poglobljanje v naše aktualne naloge in sistematična smotrna izgraditev naše organizacije.

Kar se tiče razpravljanja po krožkih pripušamo brez drugega možnost različnega tolmačenja in vrednotenja. Če kak krožek zaenkrat absolutno odklanja družboslovno vedo iz razprav, nima organizacija že samo radi tega dejstva povoda, posegati v njegovo delovanje, če se drugače krožek pridno sestaja in smotrno gradi na stavljeni si nalogi.

Eno pa je bistveno, in mimo tega ne more nobena resna organizacija. Če se slovensko učiteljstvo organizira v krožkih, da izpopolnjuje svojo izobrazbo, je naravnost nonsens, ako naj organizirani krožki desorganizirajo učiteljsko nadaljnjo izobrazbo. To bi ne bil korak naprej, ampak nazaj. V največjem interesu slovenskega osnovnega in nadaljevalnega šolstva in našega stanu je, da stremimo sistematično za postavljenim si konkretnim ciljem, ne pa da neekonomsko trosimo čas in sile v kakih pedagoških ali socioloških akademijah, kjer se govori o vsem in o ničemer.

Resno opozarjamo, da je — kakor je razvidno iz nekaterih dosedanjih sestankov — največja nevarnost ravno v tem, da zaidemo v tako nesistematično akademiziranje.

Nekateri krožki so se izrekli za prvenstvo pedagogike pred sociologijo. Svobodno; tega jim ne more nihče oporekati; toda ne ustvarjamo izobraževalnega kaosa, in to v svojem lastnem interesu. Tudi tu je treba delo spraviti v sistem, če naj rodi sploh kak rezultat v korist našega šolstva in s tem našega naroda. Iz pedagogike ima danes slovensko učiteljstvo zelo konkretne naloge pred seboj: poglobljanje v teorijo in prakso delovne šole in našega nadaljevalnega šolstva.

Na tej nalogi morajo delati vsi krožki, ako naj se kdaj realizira to moderno šolsko stremenje v našem narodu. Krožek, ki ne sodeluje pri tem delu, se odreže od skupnega stremeljenja vse organizacije in postane suha veja na našem deblu. To delo je tako nujno in važno, da zahteva sodelovanja vsega učiteljstva. Vprašamo vas: kaj naj pokaže in izdela naš II. izobraževalni tečaj iz te panoge, ako bi šli vsi krožki tako pot, kakor so jo usmerili nekateri? Ali jim ni za to, da prispevajo tudi oni po svojih močeh pri tem delu slovenskega učiteljstva?

Srbski in hrvaški kolegi zro z zanimanjem na to naše delo, pri katerem dotični krožki niso poleg. Tega našega skupnega dela si nočejo osvojiti, ni njihovo delo. In vendar je prav to delo zahteva današnjega časa, je potreba našega ljudstva. Stojimo pred imperativom dobe. Ali hočemo biti anahronisti? Žal bi nam moralo biti za dobro voljo in trud, ki ju žrtvujejo pri krožku, izločenem iz kolektivnega stremeljenja slovenskega učiteljstva. Nesmoteno, individualistično postopanje v takih vprašanjih je naš podedovani greh iz polpretekle dobe, je žalostna tradicija naše organizacije. Le prelom ž njo nam more odpreti vrata do uspehov in triumfov.

Kar velja za pedagoški študij, velja v isti in še povečani meri za družboslovje. Pri pedagoški nam gre le za izpopolnjevanje, pri družboslovju pa naravnost za temelje. Sistematika je tu upravn predpogoj uspeha. Osrednji izobraževalni odsek se v polni meri zaveda tega dejstva ter je konsekventno temu razumevanju utrl svojo pot. Nek krožek, ki je na svojem prvem sestanku odklonil brezpogojno študij družboslovja, je drugič omilil to svoje odklonilno stališče in se odločil tudi za ta študij. Toda zopet s koncesijo tradiciji. Ni dovolj, da gre pri pedagoškem delu čisto samosvojo, nesmoteno pot, tudi za razpravljanje o družboslovju se je odločil za nesistematično pretresanje raznih članov iz neke socialne revije. Tudi tu torej kaos pred smotrno organiziranim delom. Zdi se, da smatrajo nekateri krožki vsako organizacijo za teror in za nedovoljeno poseganje v svojo avtonomijo.

Posledice takega dela so na dani. Odaljšitev od našega skupnega cilja, trošenje sil v korist kaosa in na škodo organiziranega dela. Že na II. izobraževalnem tečaju bodo delegati takih krožkov bridko občutili v svoji sistematični pripravi.

Krožki bodo pomenili začetek nove dobe slovenskega učiteljstva le v slučaju, če se bo smotrno vršilo po njih vse ono delo, za katero se odloči večina učiteljstva, v pravilnem pojmovanju svojih šolskih in izvenšolskih nalog.

—oio Ponovno naprošamo vse one skilcatelje, ki še niso razdelili brošur in inkasirali denarja zanje, da to store čimprej in kažejo znesek po položnicah. — Tudi podatkov o številu članstva pri posameznih krožkih nismo še prejeli od onih krožkov, ki se niso še sestali. Te podatke nujno potrebujemo, da uredimo evidenco in ekspedicijo nadaljnjih brošur.

—oio Opozarjamo zopet vse tovariše in tovarišice, da je osrednji izobraževalni odsek pripravljen poskrbeti naročila za vse knjige, ki bi si jih hoteli nabaviti in odplačevati v mesečnih obrokih. Na dopisnici naj se poleg naslovov knjig naznani tudi višina mesečnega obroka, ki jo je voljan vsakdo žrtvovati za nabavo svoje priročne knjižnice. Tudi glede nasvetov za naročitev knjig iz kake zaželjene panoge je »Oio« vedno rad na razpolago.

—oio Vse one tovarišice, ki so že ustale novile dekliske krožke, prosimo, da nam pošljejo kratko poročilo o številu udeleženk, urniku, obravnavanih premetih ter o metodi razpravljanja.

—oio Delo po krožkih:
105. št. Vid in Višnja gora: II. 15. jan. 1928. Navzočih 11. Razvoj liberalizma.

106. Vransko: II. 28. jan. Od 15 čl. 7. Tri poglavja iz brošure »O liberalizmu«.

107. Podgorje: I. 22. jan. Od 27 članov 19. Tri poglavja iz 1. brošure.

108. Tržič: I. 8. jan. (Podrobno poročilo manjka).

109. Semič: III. 29. jan. Od 12 članov 7. Poročilo o uspevanju dekliskega krožka. Razgovor o sestavi orisa službenega kraja. Prihodnji sestanek 26. februarja v Semiču.

110. Kranj: I. 15. jan. Navodila. Razvoj liberalizma. Prisotnih 13. Prihodnji sestanek 12. februarja.

111. Zgornja Kunigunda: I. 19. jan. Od 17 članov 10. »Spominska beseda ob stoletnici Tolstojevskega rojstva« — ref. A. Spreitz. Razgovor o sestavi orisa službenega kraja. Prihodnji sestanek 8. marca v Svečini.

112. Zalog: II. 31. jan. Od 27 članov 12. Industrializacija kmetijstva. Prihodnji sestanek 12. februarja v Ljubljani.

113. Sv. Bolfenk: I. 22. jan. Od 12 članov 9. Navodila. Predlog za ukinitvev krožka in združenje z ormoškim.

114. Zagorje: II. 18. jan. Od 20 članov 17. Ant. Šlibar o pravilnem mišljenju. Prihodnji sestanek 15. februarja.

115. Motnik: I. 29. jan. Od 8 članov 6. Organizacija krožka.

116. Trbovlje: I. 25. jan. Od 22 članov 21. Tov. Jurčec o delovni šoli.

117. Brežice: I. 28. jan. Od 15 članov 6. Navodila in organizacija dela po krožkih.

118. Križevci: I. 22. jan. Od 14 članov 8. Navodila. O načrtu za delo v krožku. Prihodnji sestanek 1. marca.

119. Gornja Radgona: I. 26. jan. Od 19 članov 4. (Udeležba slaba radi skrajno slabega vremena). Navodila.

120. Vrhnika: I. 31. jan. Od 39 članov 9. Navodila. Prihodnji sestanek 19. marca.

121. Sv. Trojica v Slov. goricah: I. 26. jan. Od 14 članov 9. Pomen krožkov. Navodila. Organizacija samoizobraževalnega dela. Izvenšolsko delo učiteljstva.

122. Ljubljana — učiteljskiški: VII. 4. februarja. Prisotnih 17. O kulturi in civilizaciji. Splošno o izvenšolskem delu učiteljstva.

123. Žužemberk: II. 22. jan. Prisotnih 18. Politični in kulturni liberalizem. Prihodnji sestanek 19. februarja.

Miroslava Leitgeb, Ljubljana, Jurčičev trg 3

Izdelovanje ročnih in strojnih vezenin. Predtiskarija — Zaloga DMC in vseh potrebščin za vezenje. —

Pralnico, likalnico in bogato izbiro vsakovrstnega perila, kakor tudi nogavic in žepnih rut priporoča po nizkih cenah

Hed. Šare, Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 5.

Sveže, najfinejše norveško **ribje olje** iz lekarne dr. G. Piccoli-ja v Ljubljani se priporoča bledim, slabotnim osebam.

Naročila točno po povzetju.

Pokret učiteljic.

—ž Gospodinjsko nadaljevalne šole. Oblastni šolski odbor je izdal odlok, ki stremi za tem, da se šolstvo namenjeno najširšim slojem naroda, zlasti našemu kmetškemu ljudstvu, čim praktičneje uredi in se prilagodi njegovim življenjskim potrebam. Važna naloga v tem pogledu pripada nadaljevalnim šolam, tako kmetijskim, obrtnim kot gospodinjskim. Pri vsaki osnovni šoli se naj ustanovi poleg kmetijske odnosno obrtne tudi gospodinjska nadaljevalna šola, na kateri bi poučevala učiteljica osnovne šole, ki bi jo bilo treba v ta namen še posebej usposobiti. Pomen praktične gospodinjske šole za naša kmetijska in delavska dekleta je evidenten.

— Največja težkoča pa, ki jo je treba pri ustanavljanju gospodinjskih nadaljevalnih šol premagati, je poleg vprašanja vzdrževanja šole in učne usposobljenosti učiteljic prav gotovo vprašanje prostora za šolsko kuhinjo. Gospodinjska šola posebno šolsko pouka v kuhanju in raznih gospodinjskih poslih bi svoj namen zgrešila. Žalibog pa ima le redkokatera šola posebno šolsko kuhinjo in zato bo treba, kjer se snuje gospodinjska šola, pač iskati primerne prostore v ta namen izven šole, kar pomeni gotovo le izhod za silo. Treba je misliti na to, da se pri vsaki šoli polagoma poskrbi za šolsko kuhinjo. V prihodnje se ne bo smelo postaviti novega šolskega poslopja, ne da bi bil v načrtu predviden prostor za šolsko kuhinjo. Isto velja tudi za slučaj prezidave poslopja. Šolska kuhinja bo dobro služila tudi tam, kjer še gospodinjsko nadaljevalna šola ni ustanovljena, bodisi za gospodinjske tečaje, ki jih prirejajo potovalne učiteljice, bodisi pozimi za preskrbo otrok s toplo hrano, bodisi za druge poučne namene. — V obče se naj pospešuje ustanavljanje gospodinjskih šol in tečajev in podpira učiteljstvo v njegovih težnjah, šolo približati narodu in jo postaviti vso v službo gospodarskega in kulturnega njegovega dviga.

Osebne zadeve.

—i Upokojitve v učiteljski službi. Upokojeni so: šolski upravitelj v Lembergu Fr. Zidar, učitelj na deški osnovni šoli v Ptujju okolica Vinko Šerona, šolski upravitelj v Kapelah Josip Pečnik, učiteljica v Vitanju Marija Peterca, šolski upravitelj v Ponikvi Ivan Burdijan, šolski upravitelj pri Sv. Jakobu v Slovenskih goricah Franjo Kotnik, šolski upravitelj v Makolah Martin Šamperla, učitelj v Studencih Franjo Rošker, učiteljica II. dekliske osnovne šole v Mariboru Roza Novak-Bajt, šolski upravitelj v Žalni Milan Tomšič, učiteljica na Viču Karolina Gomilšek, učiteljica na 4. dekliskih osnovni šoli v Mariboru Kristina Petrič, učiteljica v Št. Vidu pri Ljubljani Marija Jelenc, učiteljica v Šmarju pri Jelšah Felicita Šumer, učiteljica v Radovljici Alojzija Baebler-Delak, učiteljica v Novem mestu Marijana Potočnik in učiteljica v Konjicah Marija Pleško.

Delikatese, špecerija in vinarna

FR. KHAM, Ljubljana, Miklošičeva c. 8

Razpiši služb.

—r Na deški osnovni šoli v Ptujju se razpisuje eno mesto za učitelja v stalno namestitev. Prosilci naj vložijo prošnje pri svojih upraviteljih do 29. februarja 1928. Natančnejše v »Uradnem listu«.

Učiteljski pravnik.

—š Zvišane draginjske doklade ob premetitvi iz nižjega draginjskega razreda v višji in ob priliki napredovanja v položajni plači pripadajo od 1. dne naslednjega meseca po nastopu službe, odnosno po izdanem odloku napredovanja (Ročni katalog stran 61., ods. 5.). To v znanje onim tovarišem (icam), ki so prosili v zadnjem času za tozadevna pojasnila.

—š Kadrski rok — prejemki. Učitelj, ki je pozvan v kadrsko službo, mora pravočasno podati ostavko na državno službo. Prejemki mu teko do dneva, ko mora nastopiti rok. Če je pozvan v kadrsko službo s 1. avgustom — mora podati ostavko že 31. julija — do katerega dne mu gredo prejemki (glej odločbo ministrstva prosvete — Ročni katalog — na strani 115.).

Stanovska organizacija UJU

Vabila:

MARENBERŠKO UČIT. DRUŠTVO ima svoj redni občni zbor dne 18. februarja 1928 ob ¼9. uri v Vuhredu na osnovni šoli. Vzpored: 1. Zadnji zapisnik. 2. Dopisi. 3. Situacijsko poročilo. 4. Delo v krožkih. 5. Reforma šole. Diskusija. 6. Poročila društvenih funkcionarjev. 7. Volitve. 8. Slučajnosti.

UČIT. DRUŠTVO ZA OKRAJ SLOVENJGRAD zboruje glasom odborovega sklepa v sredo, dne 15. februarja 1928 ob 9. uri v Slovenjgradu. Razen običajnih točk je na dnevnem redu: a) Razprava o osnutku pravil UJU; poročevalka strok. učit. tov. Gobec. b) Delovanje naših krožkov; poroč. tov. Zehrer. c) Učenčeva samodelavnost pri pouku; predava strok. učiteljica tov. Eliza Kukovec. Posebna vabila se ne bodo pošiljala. Udeležba je obvezna! Na polnoštevilno svidenje vabi — odbor.

Poročila:

UČIT. DRUŠTVO ZA OKRAJ SLOVENJGRAD je zborovalo dne 3. decembra 1927 v Slovenjgradu.

Statistika: Od 42 članov navzočih 34.

Situacijsko poročilo: Tov. predsednik poroč. o došlih dopisih stanovskih zadev ter o seji širjega sosveta v Celju.

Za združen predlog tov. Stravs in Skale o razpravi Učiteljske tiskarne je glasoval tudi predsednik, koje postopanje navzoče učiteljsvo enoglasno odobri. (Glej »Učit. Tov.« št. 20, str. 2.)

Tov. Zehrer ponovno vpraša, kakšne korake bo UJU Ljubljana zavzelo za povračilo selitvenih stroškov biv. red. učit. v ljubljanski oblasti.

Sklepi in predlogi:

a) Pristop k »Ped. centr. v Mariboru« je prostovoljen; pristopilo je 23 tovarišev(ice). — Tov. blagajničarka bo odposiljala skupno članarino vseh članov mesečno.

b) Tov. predsednik poroč. o odposlani brzojavki min. prosv., dr. Kumanudiju, da se obdrži osnovnošolski referent Pavel Flerč na svojem mestu in je s tem prišel, kakor vsi ostali predsedniki sreskih učit. društev, ki so istotako v tem tonu brzojavili, v disciplinsko preiskavo. Soglasno se odobri stórjeni korak tov. predsednika.

c) Sklene se, da se del. sej širjega sosveta (Celje, Ljubljana, Maribor) povrnejo stroški vožnje in prenočišča.

č) Prosi se, da šolska oblast iziše knjige šolskim knjižnicam le priporoč. v nabavo, ne pa diktira.

d) Soglasno se sklene prositi oblastni šolski odbor, naj izda čimprej obljubljeni »Pravilnik za obravnavanje šolskih zamud«, katerega že vse učiteljsvo nestrpno pričakuje in brez tega ne more obravnavati šolskih zamud, kar na pouk in vzgojo zelo kvari vpliva.

Šolska reforma: Tov. Kavčič Fran predava »O problemih in kompleksnem pouku delovne šole«.

Krožki: Razpravljalo se je o navodilih za samoizobraževalno delo po krožkih, nakar so se izvolili sklicatelji posameznih krožkov:

1. Za slovenjgraški krožek tov. Leopold Kopač;

2. za šentiljski krožek tov. Josip Purkshart;

3. za šentjanški krožek tov. Andrej Višočnik.

Volitve. Ob priliki zadnjega obč. zbora se je izvolil po vzklikih dosedanjí odbor — vršilo se je pa to bolj v naglici, tudi je že, ker so se volitve vršile koncem zborovanja — manjkalo več članov; zato apelira tovariš predsednik na nove volitve in predlaga za predsednika kako mlajšo osebo; tudi se naj izvoli v odbor več tovarišic, ker one prevladujejo v društvu. Volitve so se vršile po list-

kih in se je konstituiral naslednji odbor: predsednik tov. Josip Purkhart, podpredsednica tov. Regina Gobec; tajnik tov. Josip Verčkovnik; blagajničarka tov. Zorka Rozman; odbornika tov. Fran Kavčič in Leopold Kopač.

Slučajnosti: Tov. Josip Pajtlar iz Pekrah pri Mariboru je imel razpostavljen relief Pohorja; cena mu je 450 Din in se dobi tudi na obroke.

UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MARIBOR IN BLIŽNJO OKOLICO je zborovalo dne 14. decembra 1927 v Mariboru na III. deški osnovni šoli.

Situacijsko poročilo: Predsednik tovariš Skala otvori zborovanje in pozdravi nove člane. Prečita odgovor krajevnega šolskega odbora v Mariboru na vlogo učiteljskega društva v zadevi stanovanja in kuriva. Tov. Grčar pravi, da se z odgovorom ne smemo zadovoljiti, ampak moramo podvzeti nadaljnje korake, da se zadeva ugodno reši. Pred vsem moramo podpreti akcijo centralnega vodstva. Zato se pooblašča odbor, da zadevo dalje vodi. O zadevi da tov. Skala nekaj pojasni, ki jih je dobil na seji širjega sosveta v Celju. Predsednik tov. Skala poda še obširno poročilo o vseh važnih in tekočih vprašanjih, ki so se obravnavala na seji širjega sosveta v Celju dne 27. decembra 1927.

Samoizobrazba: (Predsednik otvori razpravo o odseku za samoizobrazbo. V debato posežejo tov. Hren, Vranc, Malenšek, Grčar, Jos. Kutin in Skala. Ob tej priliki poda tov. Vranc poročilo o poteku samoizobraževalnega tečaja v Ljubljani in o ciljih samoizobraževalne akcije. Tov. Grčar meni, da obstoja napaka v preveliki minucioznosti programa. Dali bi se naj le pravci. Samoizobraževalna akcija je potrebna. Toda bolj kot program, je potrebna dobra volja. Premalo važnosti polagamo na razne panoge znanstva. Važno je vprašanje komu naj šola služi. Zato je treba spoznanja v javnem življenju. Sociologijo je treba vezati s pedagogiko. Reforma šolskega dela je nemogoča dokler ne spremeni smotra nove vzgoje. Sklep: Društvo ne ustanovi posebnega odseka za »Samoizobrazbo«, temveč sodeluje pri samoizobraževalni akciji vse društvo. Na svojih zborovanjih bo razpravljalo o tozadevnih brošurah in drugih vprašanjih samoizobrazbe.

Šolska reforma: Posebnega odseka društvo ne ustanovi. Učiteljsvo razpravlja o šolski reformi na posebnih sestankih, ki jih vodi sreski nadzornik tov. Tomažič. Tu se bo izvolil odbor, ki bo vodil nadaljnjo akcijo. **Izvenšolsko delo:** Posebni odsek se ne ustanovi. Izvršila se bo statistika o delovanju članov v prosvetnih in gospodarskih ustanovah. — Sklep: Pošlje se tozadevna okrožnica na vse šole.

Slučajnosti: Tov. Altova sporoči, da daje gledališka uprava učiteljsvu in obč. državnemu uradništvu popust na cenah za gledališke predstave.

Statistika: Društvo šteje 118 članov, od teh je bilo navzočih 82.

M. Podkrajšek frizer za dame in gospode, Ljubljana Sv. Petra cesta 12.

Damam z **dežele** je posebno priporočljivo **trajno kodranje in vodna ondulacija**. Separirani oddelek za **specialno barvanje las v vseh niansah**, kakor tudi za izvrševanje vseh lasnih del se priporoča.

+ DOLENJELENDAVSKO UČITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo dne 10. decembra 1927 v Dolnji Lendavi.

Statistika: V okraju je 102 tovarišev in tovarišic, od katerih je 66 včlanjenih, navzočih pa je bilo 45 članov.

Situacijsko poročilo: Tov. predsednik otvori zborovanje in poda vtise o pokrajinski skupščini v Kranju, nakar poroč. tov. Asta Šinigoj o seji širjega sosveta v Celju z dne 27. novembra pr. l. Sledi čitanje dopisov, o katerih se razvije debata, v katero posegajo tov. Kontler, Horvat in Peterkel.

Samoizobrazba: Ustanovita se 2 krožka, in sicer v Dubrovniku, poverjenik tov. Preininger in v Dol. Lendavi, poverjenik šolski nadzornik tov. Leo Cepuder. Referentinja o delovanju v teh krožkih bo tov. A. Šinigoj.

Šolska reforma: Šolski nadzornik tov. Leo Cepuder je žel za svoj referat, v katerem nam je podal smernice za delovanje v šoli v smislu delovnega pouka pri vseh predmetih, zaslužen priznanje. Istotako je bil z odobravanjem sprejet referat tov. Marice Kontlerjeve o računskem pouku v osnovni šoli.

Izvenšolsko delovanje: Za poročevalko o izvenšolskem delovanju v tukajšnjem srezu določi tov. Asto Šinigojevo.

Slučajnosti: Tov. Izidor Horvat odloži mesto tajnika. Tajniške posle pa prevzame tov. A. Šinigojeva.

Galerija naših mož

se je pomnožila s sliko

Otona Župančiča

ob petdesetletnici njegovega rojstva

Velikost kakor drugih slik.
Cena 10 Din za izvod, z odpravo in pošt. 4 Din več.

Naročila sprejema in izvršuje

UČITELJSKA KNJIGARNA
— V LJUBLJANI —

+ ŠMARSKO-ROGAŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO UJU je zborovalo dne 14. januarja 1928 v Rogatcu v osnovni šoli.

Situacijsko poročilo.

a) Predsednik tov. Jos. Cenčič poroč. da se je seje širjega sosveta v Celju udeležil tov. Bolle, sestanka šolskih upraviteljev v Mariboru pa tov. Pucelj.

b) Prečitajo se dopisi poverjeništa in napravijo se potrebni sklepi. Propaganda za Mladinsko Matico je v našem srezu vsled nemovitosti tukajšnjega prebivalstva zelo ovirana. Članstvo sklene, ta pokret po možnosti podpirati. Za tov. Mödendorferja je vsak član prispeval 10 Din ter se je nabrala skupna vsota 360 Din.

c) Poročilo o osnutku pravil UJU ter predlogu tov. Kislingerja k izpremambi pravil se preloži na prihodnje zborovanje v mesecu marcu t. l.

č) Imenuje se kot poverjenico za Šolsko Matico tov. Ivaniko Šketovo.

d) Glede ankete učiteljic o gospodinjstvu nadaljevalnem šolstvu se izrazi splošna želja, naj bi se za mariborsko oblast ista vršila v Celju.

e) Glede odborovih sej se ugotovi, da se iste zamorejo vršiti le na dan zborovanja kakor doslej. Zato naj odborniki naznanijo predsedniku svoje predloge 14 dni poprej pisмено.

f) Tov. blagajničarka Iv. Strašek predlaga: 1. Naše društvo naj pristopi k ček. zavodu; 2. naj se uvedejo članske karte. Oba predloga sta bila sprejeta.

g) Glede pogajanja med UJU in Edinstvom so debatirali: Pucelj, Bolle, Rakovšček in Cenčič.

Statistika: a) Število učiteljsva v okraju 80; b) število članstva 39. (Od zadnjega zborovanja 1 + 5; c) število udeležencev 27.

Samoizobrazba. Delujeta 2 krožka: Šent Vid pri Grobelnem in Rogatec. Sklicujeta J. Rakovšček in J. Ahtikova. Obravnavala se je doslej v obeh krožkih tema: »O liberalizmu«. Prihodnja sestanka se bosta vršila 5. februarja v Šent Vidu in 10. marca v Rogatcu.

Šolska reforma. Tov. E. Kukovčeva je predavala »O učnih načelih delovne šole s posebnim ozirom na domostalnost učne snovi«. Tov. Bolle pozove referentinja, naj objavi elaborat v »Popotniku«.

Izvenšolsko delo. Poroča tov. Bolle. Razvije se debata o kmetijsko nadaljevalnih šolah. Debaterji: Pucelj, Rakovšček, Bolle, Ahtik, Kukovec.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA SREZ LJUTOMER-GORNJA RADGONA je zborovalo dne 10. decembra 1928 ob 10. uri v Gornji Radgoni. Radi slabega vremena je bilo navzočih samo 40 članov.

Statistika: a) Število učiteljsva v srezu 94; b) število članov 77; c) od zadnjega zborovanja + 7.

Situacijsko poročilo:

a) Tovariš Mavrič kot udeleženec poda poročilo iz seje širjega sosveta o vsem, česar ni priobčil »Učit. Tovariš« s posebnim ozirom na razmerje UJU do Učiteljske tiskarne.

b) Blagajničarka tov. Brumen poroč. o finančnem stanju blagajne in o odplačevanju članarine.

c) Gost, tov. Jurko nadaljuje svoje potovanje »Od Skoplja do Soluna«. Na humorističen način in v tekočih verzih opisuje svoje doživljaje in utise na poti, slika kraje, ljudi in življenje daljnega vzhoda in mesta Soluna.

č) Tovariš nadzornik poroč. o delovanju »Učiteljskega doma« v Mariboru, omenja drastične primere o bedi otrok nekaterih umrlih učiteljskih družin. Nadalje energično poziva in priporoča korporativen pristop članstva k društvu za zgradbo »Učiteljskega doma« v Mariboru.

Samoizobrazba:

a) Tov. Žerjav čita navodila za samoizobraževalno delo v krožkih ob priliki sestankov in razgovorov. Tov. Ivajnsič povdarja potrebo gospodarskega praktičnega in individualnega izobraževanja.

b) Določijo se posamezni krožki ter njih sklicatelji (poverjeniki).

Reforma šole: Tov. Kovač iz Vučje vasi čita svoj referat: »Reformiranje naše šole«. V uvodu se opira na Oswaldove »Smernice novega življenja«, zasleduje vzroke reformiranja, nato pa razpravlja o načinu in izvedbi važnih načel delovne šole: doživljajoči pouk, aktivnost, domodnost, avtodisciplina, razredna šolska občina itd. Razprava je bila stvarna, jedrnatna in globoko zamišljena. Poslušalci so čutili potrebo, da se na prihodnjem zborovanju podrobneje seznanijo z osnovnimi principi delovne šole ter izmenjajo medsebojne misli in šolske pridobitve.

Izvenšolsko delo: ?

+ LJUBLJANSKO UČITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo dne 6. decembra l. l. v Ljubljani.

Šolska reforma. Tov. Lužar je podal v referatu o delovni šoli temeljne smernice in poglobitvene principe za udejstvovanje v delovni šoli.

Situacijsko poročilo. Tov. Hreščak je poročal: o reviziji uredbe uradniškega zakona; o uredbi radi stanovanja in kuriva; o uredbi o disciplinskih sodiščih; o protestu društva o priliki odstavitve osnovnošolskega prosvetnega referenta tov. Flerčeta; o delovanju odseka upraviteljev; o raznih pomanjkljivostih v šolskem gospodarstvu s strani mestne občine. Pri debati se sprejme predlog, da sestavi odsek upraviteljev posebno spomenico ter naj jo predloži merodajnim faktorjem. Tovariš predsednik je podal poročilo o seji širjega sosveta v Celju 27. novembra pr. l., nanašajoče se zlasti na stališče naše organizacije napram Učiteljski tiskarni ter spremembo pravil UJU in povišanje prispevkov centrali. V debato glede tiskarne so posegli tovariši: A. Skulj, Kobal, Ambrožič, Hreščak in Horvat.

Šolske zvezke, pisanke, spisovnice, risanke vseh vrst izdeluje v lastni tvornici in priporoča
Učiteljska tiskarna v Ljubljani

Prodaja jih v korist Učiteljskega doma v Mariboru in Učitelj. konvikta v Ljubljani.

Blagajniško poročilo je podal tov. blagajnik Kumelj. Sklene se, na prihodnjem zborovanju imenoma navesti one člane, ki ne plačujejo članarine.

Statistika. V Ljubljani je 264 učiteljev. Članstva je 214. Udeležencev je bilo 105. Predavanja o delovni šoli so se udeležili tudi gojenci obeh učiteljskih.

Samoizobrazba. O samoizobrazbenem krožku poročala tov. Polak. Vršili so se 3 seje; na prvem je bilo 43, na drugem 34, na tretjem 24 udeležencev; med temi je bila večina učiteljskih. Razpravljalo se je o liberalizmu.

Izvenšolsko delo. Razpravljalo se je o temeljnih smernicah za izvenšolsko delo, ki jih je izdalo poverjeništvu v posebni okrožnici.

Slučajnosti. Z ozirom na predlog tov. Lavriča, naj se disciplinska postopanja proti učiteljem ne objavljajo, pojasni poverjenik Skulj, da so razprave javne, torej se jih lahko udeleži vsakdo in poročala o njih.

Priporočila se

I. DOGAN, zaloga pohoštva Ljubljana, Dunajska cesta št. 17.

+ **PTUJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO** je imelo svoj redni občni zbor dne 14. januarja v Ptuj.

1. Situacijsko poročilo.

Statistika: V srežu je 148 učiteljic in učiteljev. Od teh je vključenih v društvo 135. Pri zborovanju je bilo 92 članov.

Občni zbor je otvoril tov. Šestan. Zapisnik zadnjega zborovanja sta overila za to izvoljena tovariša, nakar so se obravnavali dopisi. Z vseobčim zadovoljstvom so prisotni vzeli na znanje dopis pred letom iz društva izstopivših tovarišev, s katerim sporočajo, da po obojestranskem sporazumu ni nikakih zaprek za zopetni vstop v društvo. Dva tovariša sta s 1. januarjem javila svoj pristop.

Tov. Musek je nato poročal o seji ožjega sosveta. Ob priliki debate o sklepu prvega polletja je predlagal tov. Musek, da se odbor obrne na finančno direkcijo, da se leta izjavi, če smatra izkaze za spričevala ali ne in ako se, ker niso spričevala, kolekujejo ali ne.

Tov. Šestan je podal o delovanju društva in odbora tako temeljito in vsestransko poročilo, da je lahko odpadlo poročilo tajnice. Blagajničarka tovarišica Luknerjeva je razveselila navzoče s poročilom, da je v blagajni ostal precejšen prebitek. Knjižničarka tovarišica Bezjakova pa s članstvom ni bila kar nič zadovoljna, ker ji je isto prizadejalo premalo dela.

Pri volitvah, ki so se vršile s listki, je bil izvoljen stari odbor; samo tov. Križaj je bil na novo izvoljen.

2. Samoizobrazba. Med skrutinijem je poročal tov. Jančič o delovanju krožkov, katerih poti še niso začeli delovati. Število sestankov ostalih krožkov, udeležba učiteljskega na njih ter teme in imena predavateljev pa je zabeležil »Učit. Tovariš« št. 26, z dne 12. januarja. Debatiralo se je o fondu krožkov.

3. Šolska reforma: ?

4. Izvenšolsko delo: ?

5. Slučajnosti.

Prihodnje zborovanje bo 3. marca.

+ **KONJIŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO** je zborovalo dne 3. decembra l. l. v Konjicah.

1. Situacijsko poročilo: Tov. Kobal, tajnik pov. UJU, oriše glavne dogodke v zadnji dobi ter poda situacijsko poročilo.

Statistika: Število učiteljskega v okraju je 63. Število članstva je 61. Število udeležencev 45.

Tov. tajnik pov. UJU opomni, da ne odgovarja resnici, da pokrajinska skupščina v Kranju ni imela uspehov, nakar se v zapisniku popravi, in sicer tako, da je imela skupščina uspehe.

2. Samoizobrazba: Referat tov. Fr. Iglarja odpade radi prekratkega časa.

3. Šolska reforma: Tov. tajnik pov. UJU Kobal poda poročilo o seji širjega sosveta v Celju, katere se ni udeležil naš zastopnik. Poročilo nadalje o raznih odsekih, kateri skrbijo za samoizobrazbo in potem tudi za reformo sedanje šole.

4. Izvenšolsko delo: O tem se zbira podatke od članov, kje in kako sodelujejo v raznih ustanovah in društvih v okraju.

5. Slučajnosti. Tov. Kobal, tajnik pov. UJU poročala o razmerju med Pov. in Učit. ti skarno, o intervenciji glede refer. tov. Flečeta in o vzrokih tožbe in procesov med voditelji Edinstva in Poverjeništvu.

6. Prihodnje zborovanje konjiškega učiteljskega društva se boode vršilo dne 8. februarja 1928.

ob 10. uri v deški osnovni šoli v Konjicah. Pred zborovanjem popolnitev funkcij novega odbora. Udeležba obvezna! — A. Rijevec, zač. tajnik.

+ **LJUBLJANSKO UČITELJSKO DRUŠTVO** je zborovalo dne 19. t. m. ob 7. uri zvečer.

Statistika: Članov je 214, zborovanja se jih je udeležilo 55.

Situacijsko poročilo. Tov. predsednik apelira z ozirom na pičlo udeležbo na zavedne člane, naj oni vplivajo na indolentne tovariše, da se bodo pričeli zavedati dolžnosti napram organizaciji. Pokazuje na drastičen primer nediscipliniranosti v slučaju tovariša Jekla. Tov. Jekl je kandidiral v disciplinsko sodišče na listi »Edinstva«, nakar ga je odbor dvakrat pozval, naj to postopanje pojasnji. Jekl mesto opravičila grozi odboru, da bo »podvzel druge korake«, ako odbor obeh dopisov ne prekliče. — Zbor predlaga izključitev.

Z ozirom na predstoječe imenovanje oblastnega šolskega nadzornika se sprejme resolucija, ki zahteva osnovnošolskega učitelja za to mesto. Soglasno sprejeto.

Tov. Lužar poročala o bistvu in namenu Mladinske Matice.

O občnem zboru Samopomoči poročala tov. Kocijančič. Večina vztraja proti sklepu občnega zbora na tem, da se Samopomoč organizira na ta način, da bo nudila tudi pomoč v bolezni.

K osnutku spremembe pravil UJU pripominja tov. Polak, da vsebuje mnogo kvarnega centralizma in tov. Hreščak našteje bistvene točke v tem smislu in predlaga izpremembe. Tov. Dimnik opozori na tozadavne predloge, sprejete na pokrajinski skupščini v Kranju, ki se ne morejo več spremeniti.

Predsednik poročala o dopisu pov. glede volitev. Predlog tov. Kislingerja glede volitev poverjenikov (»Učit. Tov.« št. 22.) je bil odklonjen, ker je ta način kompliciran in neprikladen.

Samoizobrazba. Tov. Polak konstatira z obžalovanjem brezbrzičnost napram krožkom in poziva člane k večji udeležbi.

Izvenšolsko delo. Tov. Dermelj poročala o delovanju učiteljskega zbora; zlasti z zadoščenjem omenja uspehe zadnjega nastopa v Zagrebu.

Slučajnosti. Tov. predsednik pojasni, da je odpadlo napovedano predavanje tov. Petrovca vsled obširnega dnevnega reda ter vpraša zborovalce, ali žele, da se predavanje o Praprotniku vključi v eno prihodnjih zborovanj kar navzoči odklonijo.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par, Najmanjši znesek Din 5.—

Kdo menja?

Učiteljica s službenim mestom v bližini Ljubljane, 20 minut od železnice želi menjati s tovarišico v bližini Celja. Naslov: uredništvo »Učit. Tov.« pod: »Dolenjsko«.

MOJSTRSKE VIJOLINE

fine, od Din 1000 naprej. Vse glasbene potrebščine. Novodobne strune, ki trajajo na leta. Popravila strokovno. M. Mušič, Ljubljana, Selenburgova 6.

PREMOG, DRVA, KOKS

D. Čebin, Wolfova 1-II. Tel. 27-56.

TVORNICA KEM. in OIL. BARVILAKOV, FIRNEŽA in STOKLETA
Družba K.O.Z. LJUBLJANA

ORIENT

LAKI, TERPENTINE, STROJNO OLE, UMETNIŠKE BARVE, PRAŠNO OLE, COPICI, FIRNEŽ, SOLSKE BARVE, SUHE BARVE, PRISTOJNE OLE, PRISTOJNE OLE, PRISTOJNE OLE

PRODAJALNA
DUNAJSKA C. 14
LJUBLJANA

POLETOGOVINA
SCHNEIDER & VEROVŠEK

PRVOVRSTNI MATERIAL-NIZKE CENE!!

Iz poverjeništvu UJU.

POGAJANJA MED UJU IN EDINSTVOM.

Z ozirom na temeljna načela deklaracije in v zmislu sklepa pokrajinske skupščine v Kranju, da naj poverjeništvu napravi poizkuse za združitev vsega slovenskega učiteljskega v enotni stanovski organizaciji, so prizadeti člani popustili od tiskovne tožbe napram tov. L. Jelencu kot odgovornemu uredniku »Edinstva«. Dne 7. t. m. je bila zadeva glede umaknitve tožbe ugodno rešena v zmislu stališča poverjeništvu, objavljenega v 26. številki »Učit. Tov.« z dne 12. januarja 1928 in pisma tov. E. Gangla, objavljenega v 29. številki »Učit. Tov.« z dne 2. februarja 1928.

Nočemo, da bi zadeve osebnega značaja igrale vlogo in preprečile skupno delo vsega učiteljskega, posebno ker za stvar nimajo večjega pomena in je upoštevati, da je odgovorni urednik kril s svojim imenom tudi dopise drugih.

Uverjeni smo, da bo učiteljsko pozdravilo ta korak ter ga bo smatralo kot podkrepitev iskrenosti in resne volje do ideje stanovske enotnosti učiteljskega.

Poverjeništvu UJU — Ljubljana.

Nogavice, rokavice, pletenine, bluze, kravate itd. po najnižjih cenah vedno v največji izbiri
F. M. Rozman, Ljubljana, Židovska 7.

Nove knjige.

—k Jubilejni zbornik za petdesetletnico Otona Župančiča. — Uredil Fran Albrecht. Ljubljana 1928. Izdaja »Ljubljanskega Zvonca«. Založila Tiskovna zadruga, 121 strani in 8 slik v bakrotisku. Cena broširani knjigi 42 Din, v platno vezani 56 Din, poština 3 Din.

Da Župančičev jubilej je izdala Tiskovna zadruga knjigo, ki bo razveselila vse njegove številne čestilce. — Zbornik obsega 11 člankov, ki z raznih strani osvetljujejo pesnikovo življenje in delovanje. V uvodnem članku podaja zbornikov prednik splošno sliko Župančičevega pesniškega značaja in razvoja. Posebno zanimiva so pisma Ketteja, Cankarja in Murna Župančiču. Za pismi se vrsti več razprav o Župančiču kot umetniku, mislecu. Napisali so jih B. Borko, Ivan Rozman, Jos. Vidmar, Miran Jarc, Ivan Lah. Janko Glaser. A. Debeljak razpravlja o Župančiču kot prevajalcu, Fr. Albrecht pa podaja pesnikove življenjske podatke. Jako važen del knjige so bibliografski podatki o Župančičevem literarnem delu iz večjega pesarskega bibliografa dr. J. Šlebergerja. Ilustracije podajajo pesnika v različnih dobah, njegove starše, njegovo soprogo, družino in pesnikov rojstni kraj Vinico.

—k Pavel Dohorov: Sibirski punt. Ruski roman iz dni državljanske vojne. Prevedel Ivan Vuk. Izdal in založil konzorcij. Proletarska knjižnica v Ljubljani 1927. — Cena 15 Din.

—k Zgodovina Celja. I. in II. del Spisal Janko Orožen. Celje 1927. Založila Goričar in Leskovšek. Cena vsakemu delu 28 Din. — Prvi del Zgodovine Celja opisuje prazgodovinsko in rimsko Celejo z arheološkim vidikom po muzeju, mestu in okolici. — V drugem delu pa je opisano srednjeveško Celje kot središče državotvornega stremljenja: doba narodne samostojnosti, Savinjska marka, knezi in grofje Celjani. — Knjiga je zelo dober prispevek k slovenski zgodovinski književnosti.

—k Luč. Književna družina v Trstu je izdala za leto 1928, sledeče publikacije Luč, poljudno znanstveni zbornik, ki ga je uredil Lavo Čermelj in ki vsebuje celo vrsto zanimivih člankov in slik. — Nadalje je izdala še dve knjigi, in sicer Bevkov prevod Reymontov: Tomek Baran. Povesti je dodan tudi življenjepis Reymontov, ki ga je spisal France Bevk, in pa izvirno povest Slavka Slavca: Ubogi Uštin. Z letošnjimi publikacijami je končala Luč drugo leto svojega književnega delovanja, ki je našim neosvobojenim bratom v veliko korist, ker radi fašistovskega terorja ne smejo niti čitva izbirati po svobodni volji — posebno pa sedaj v dobi splošnega razpusta vseh čitalnic na Primorskem bode književni dar Luči za naš narod zelo dobrodošel.

—k Ameriški družinski koledar 1928, uredil Frank Zaitz. Štirinajsti letnik je pred nami v okusni opremi in pestri vsebini. Za malenkostno ceno (1 dolar) 224 strani obsega gajoča knjiga velike literarne vrednosti, saj je v Ameriki ta knjiga tako razširjena, da jo ima skoraj vsaka slovenska družina. V njej se nahajajo izbrana dela naših ameriških literatov ter drugih umetnikov, enako zasle-

dimo dela tu živečih Slovencev. Letošnji letnik se odlikuje posebno v tem, ker je prinesel slike iz starega kraja; tako vidimo naš pohlevni gorski mlin, skedenj, šolo Talčji vrh in železniško postajo Črnomelj. Te risbe je izdelal Albin Čebular ter spesnil tudi nekaj pesmi: Zalost, Pozimi, V rudarski vasi in Farmarsko. Tone Seliškar prispeva: Moj duh, Črni otroci, Ameriški pesnik Ivan Molek: Budilka, Beračev ni, Ne toči solz. Slovenski slikar Perušek, ki biiva in razstavlja v Ameriki: Santa fe New Mexiko, Chicago ponoči ter ekspresivni portret Ivana Lozarja. Tudi Meštovičeva in dela drugih slikarjev zasledimo v njem. Jakob Zupančič, ki se je mudil v Sloveniji pred štirimi meseci, je napisal Vtise iz Slovenije, katerega delu je pridejal več fotografij. Zanimive so tudi Zaitzove študije, posebno dobrodošla je njegova statistika pod naslovom: Slovenske knjige in brošure, ki so izšle v Ameriki. Tu dobimo precej izčrpen upogled. Marsikateremu bo olajšan trud ob študiju življenja Slovencev v Ameriki. V koledarju zasledimo še Zavertnika Antona Slabeta, Ivana Vuka in še več drugih ameriških sodrušnikov.

IZJAVA.

Opozorjen od tovarišev, da nekaterniki zlohotno razširjajo med tovarštvom vesti, češ, da sem jaz vendarle moral tudi že prej vse vedeti za gospodarske razmere pri pov. UJU, izjavljam javno, da nisem imel upogleda v gospodarstvo in knjigovodstvo in sem šele v avgustu leta 1925. izvedel, da ima poverjeništvu pri Učiteljski tiskarni 303.000 Din dolga. Tedaj sem takoj na seji javno zahteval, da se nam da točno pojasnilo o gospodarskem stanju in dolgovih. Dobival sem le take informacije, kakor vsi drugi člani ožjega sosveta in vsak drug član na skupščinah.

V rokah imam zapisnike in pisma predsednika takratnega nadzorstva pri pov. UJU, ki pričajo, da sem se resno trudil razčistiti zadevo, dasi niso bile malenkostne okoliščine in razmere govoriti tedaj.

Vztrajam pri svojih navedbah, ki sem jih podal javnosti že v 14. številki »Učit. Tov.« z dne 11. novembra 1926, ki jih do danes še ni nihče ovrgel. Prepričan sem, da se bodo ubile tudi te zlohotne izmišljotine in tendenciozna sumničanja, ki se namenoma zanašajo med članstvo, kakor so se ubile dosedaj že vse zlohotnosti, ki niso bile poštene.

V Ljubljani, 4. februarja 1928.

Ivan Dimnik.

V POJASNILO.

Izstopil sem v juniju 1927 iz meščanske šolske organizacije in istočasno odložil tudi svoje funkcije pri UJU.

Društvo meščanskošolskih učiteljev je vzelo molče moj izstop na znanje, poverjeništvu UJU in vsa tri dolenjska učiteljska društva so me pa naprosila, naj vztrajam v UJU in ne izvajam radi Celja nikakih konsekvenc.

Ne smatram organizacij posredovalnim uradom za oddajo dobrih mest, toda zapostavljati in prezirati se tudi ne pustim.

Toliko zadostuje kritikom moje ideje o organizacijah v članku »Še vedno — le liberalci in klerikalci« v 20. številki »Učit. Tov.« od 2. decembra l. l., ki jih vzdržujem v polnem obsegu, če je to raznim egoistom prav ali ne.

Prejeta razglednica iz Maribora s karkaturo in dedikacijo v verzih dokazuje, kako prav sem imel, da sem izstopil.

Dovolj!

V Ribnici, 31. januarja 1928.

Anton Mervič.

Kaiserjeve
prsne
karamele
s „3 jelkami“

Proti
kašlju
katarju

Najboljše in zelo trpežno blago

za moške in ženske obleke, suknjo, hlače, volneno blago, plavino, cefir, platno, robe, nogavice, gotovo obleko in perilo kupite najceneje le v veletrgovini

I. N. ŠOŠTARIČ, MARIBOR

Aleksandrova cesta št. 13.

A. Škedelj, Ljubljana, Stari trg 11a

priporočala po najnižjih cenah:

šolske in pisarniške potrebščine, razglednice
Na drobno! in papir. Na debelo!

M. TIČAR, LJUBLJANA
VELETRGOVINA S PAPIRJEM

priporočala vse šolske potrebščine.
NA DROBNO. NA DEBELO.
Zvezki po tovarniških cenah.

URE, ZLATO, SREBRO

ANTON LEČNEK, Celje, Glavni trg

Gg. učiteljem na mesečne obroke.

Goštilna RAŽEM

Ljubljana, na Žabjaku št. 3

Točilo se pristna štajerska, dolenjska in dalmatinska vina, primorska kuhinja, vsak četrtek, petek in nedeljo sveže morske ribe.

Lovske puške.

flbert puške, revolverje, pištole in vse potrebščine za lov in ribji lov. Kupujem in prevzamam staro orožje v komisijsko prodajo. — Se priporočala

F. K. KAISER

puškar, Ljubljana, Selenburgova ulica 6

Priporočamo tvrdke, ki inserirajo v našem listu.

Priporoča se za nakup manufakturnega blaga
manufakturna trgovina
FISCHER & DRUG
Celje, Kralja Petra cesta 22
NOVA TRGOVINA * NOVO BLAGO
Cene skrajno konkurenčne. * Postrežba točna.

Izborna štajerska
in dolenska vina dobite le
„pri Tičku na Gričku“

Priporoča se
RESTAVRACIJA
HOTEL
LLOYD
LJUBLJANA

Modna in športna trgovina
P. MAGDIČ
LJUBLJANA
nasproti glavne pošte. Vedno zadnje
novosti. ★
TELEFON ŠT. 2438

Priporoča se restavracija in hotel
„Črni orel“ v Mariboru

Postrežba točna. — Pristna ljutomerska vina
lastnega pridelka.

Dalmatinska gostiona
pri „Lozarju“
Ljubljana, Sv. Jakoba trg 15

★
pruža
svojim cijenjenim
gostovim najboljša dalma-
tinska i štajerska
vina.
Kuhinja primorska.
Svake nedjelje koncert.

★
Dobra domača hrana. Dobra
postrežba, štaj. in dolenska
vina. — Sprejema abonente.
Za obilen obisk se priporoča
BUČAR FR. restavrater.

SREČKO POTNIK IN DRUG

parna destilacija, izdelovanje sadnih
marmelad ter sadnih sokov i. t. d.

LJUBLJANA, METELKOVA ULICA ŠT. 13

NOVORENOVIRAN
HOTEL LLOYD
LJUBLJANA, SV. PETRA CESTA 7

Priporoča lepe in zračne sobe.

Se priporoča hotelir **MÜLLER.**

FOTOGRAF
„PELIKAN“
CELJE, Razlagova ul. 1.

Modroce, otomane, garni-
ture, spalne divane, spalne
fotelje in tapetniške izdelke
nudi najceneje

Rudolf Radovan
tapetnik

Ljubljana,
Krekov trg št. 7
(poleg „Mestnega doma“).

Gg. učiteljem nudim ugodne
plačilne pogoje!

Pletilne stroje
vseh vrst na ročni in pletilni
pogon in strokovni pouk nudi
Fran Kos
Ljubljana, Židovska ulica št. 5.

ENGELBERT FRANCHETTI
Friseur za dame in gospode
v Ljubljani, Dunajska cesta 20.
Elegantno urejena brivnica
in posebni oddelki za dam-
sko friziranje, barvanje in
izvrševanje lasnih izdelkov.

Hotel TRATNIK
Ljubljana, Sv. Petra cesta 25
priporoča lepe zračne sobe.

MEHANIČNO UMETNO VEZENJE

zaves, pregrinjaj, perila i. t. d. — Entlanje, ažuriranje,
tamburiranje, prebadanje šablon, predtiskanje ženskih
ročnih del. — Narodni in najnovejši vzorci.

MATEK & MIKEŠ, LJUBLJANA
Dalmatinova 13. Poleg hotela Štrukelj.

Ugodnost!

Damske galoše . . . 70 Din
Moške galoše . . . 75 Din
Damski snežni čevlji 100 Din
Moški snežni čevlji . 110 Din

ANTON KRISPER, Ljubljana
Mestni trg 26 ★ Stritarjeva ulica 3

Taffet, Lamé, Crêpe de Chine,
Crêpe Satin, Fil de Chine,
Paillette, Popelin, Silk,
Carneval i. t. d. za maske.

A. & E. SKABERNÈ

P. n.

Šolam in šolskim upraviteljem
vljudno priporočam

vse vrste šolskih zvezkov iz najboljšega
brezlesnega papirja. — Sprejemam tudi vsa
druga v knjigoveško stroko spadajoča dela.

ANTON JANEŽIČ
LJUBLJANA, FLORJANSKA 14.
KNJIGOVEZNICA IN INDUSTRIJA
ŠOLSKIH ZVEZKOV.

MESTNI POGREBNI ZAVOD V LJUBLJANI

posluje od 16. jan. 1928 dalje v lastnih prostorih

na **Ambroževem trgu št. 7**

(Postaja cestne električne železnice pri Št. Peterskem mostu). Telefon 2015.

P. n. občinstvo se naproša, da se v slučaju potrebe zglesi v uradnih prostorih na Ambroževem
trgu 7, pritličje levo, kjer je zavod vsak čas in ob vsaki uri na razpolago. — P. n. občinstvo
se dalje opozarja, da prevzema zavod prepeljave umrlih v Ljubljano ali iz Ljub-
ljane, v tu- in inozemstvo po najnižjih cenah. — Velika zaloga vsakovrstnih lesenih
in kovinskih krst ter vseh drugih pogrebniških potrebščin.

**Naročajte vsa tiskarska dela
za društva, šole, urade itd. itd.
v Učiteljski tiskarni v Ljubljani!**